

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Merceura si Sambet'a, F'óiea una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 . v. a. Pentru tieri esterne 15 . sun. pe unu anu séu 45 doidieceri, or 3 galbini si 3 doidieceri mon. sunatória. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. de 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacara publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari

Nr. 49

Brasiovu, 23. Juniu 1862.

Anulu XXV.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Limbile oficiale.

(Incheiere din Nru 47.)

VI. Amu observatu in unulu din articuli nostri publicati de mai nainte, ca acumu era prea tardiu, pentruca mesurile luate in favorea diferitelor limbi se mai fia priimate in nume de bine. Aici inse mai adaogemu, ca acelea ordinatiuni se fia esitu nu cá atare, ci pe cale constitutionala cá legi, totusi ele nu era se fia preste totu indestulátore. Ordinatiunea ministeriala din 9. Juliu 1860 coprinde intre altele doua dispusetiuni, prin care se paraliséza tóte celelalte. Aceeasi adica tiene urmatórele:

„ad 1) Der innere Dienst der Gerichtsbehörden, so wie der dienstliche Verkehr derselben unter einander, dann mit Behörden und Ämtern anderer Kronländer, und mit den Centralstellen hat in der deutschen Sprache stattzufinden.“

Adica tribunalele tienuturiloru si anume presiedintii cu subalternii loru, cumu si ele insele intre sine se corespunda si se comunice numai nemtiesce, ceea ce cu atatu mai virtosu se intielege despre corespondintiele intretienende cu gubernelne provinciale si cu ministériile imperiului.

Adaoge la acestea, ca pe lenga tribunale tóte celelalte oficiolate, politice, finantiale, edile etc. etc. avea a corespunde intru susu atinsulu intielesu totu numai nemtiesce.

Ci ordinatiunea ministeriala mai demanda anca si acestea:

e) „Schriftliche Eingaben, welche die Unterschriften eines Advocaten erfordern, müssen in deutscher Sprache abgetasst sein.“

Sciti ce urmari avù acésta dispusetiune? O sciti cu totii. Judecatorii adica, carii nu cunoscea limb'a cutarui poporu oricare, pentru cá se scape de nevoi'a de a fi silitu se pertrapte ceva in alta limba afara de cea nemtiesca, indirepta pe orisicare in orice cauza, cá se mérga la advocatu, apoi celelalte se intielegu de sine. Se intielege eara si atata, ca advocatii de orice nationalitate era constrinsi a lucra numai in limb'a germana, prin urmare ei ipso facto nu se mai potea tienea de nationalitatea cutare, ci deadreptulu si odata pentru totudeauna de cea germana, eara acéste cu atatu mai virtosu, ca de alta parte advocatii loru nu era suferiti a se asedia cu locuint'a in tienutulu séu in tier'a in carea le placea loru, ci numai acolo, unde li se concede de auctoritatea suprema.

Deci déca vomu pune in cumpana impregiurarea, cumca partea cea mai mare a ómeniloru nevoita a cere ajutoriulu auctoritatiloru publice in vreo cauza oricare nu numai judecatorésca, ci si nejudicatorésca, precumu sunt cele de clironómii si impartieli, cele din campulu administrativu si finantialu si o suma altele, atatu din grósa nesciintia, catu si din frica, care e sor'a nesciintiei si earasi din imbuibare ca póte plati, prea multi si din nepasare si lene alérgea pentru lucruri mari si mici, totu numai la sarmanii advocati, cá si ipochondristii la medici, diu'a nóptea, var'a eara, — asia, déca lea culesu oricine tóte acestea di de di, anu de anu din viéti'a praptica, precumu leamu culesu si ni leamu

insemnatu noi pana in ór'a de fačia, apoi nicidecumu nu'i va mai remané locu de mirare, pentruce de es. in tienuturile locuite de romani si sasi afacerile administrative si judecatorésce decurgu cu prea puçina exceptiune numai nemtiesce, pentruce earasi unu numeru de ómeni pe la noi ambla pe calea romanului cu „zapcii“ si logofetii grecesci din Tier'a romanésca.

Ordinatiunea ministeriala din 9. Juliu 1860 prevediuse ceva in privinti'a limbei si pentru comunele politice in urmatórele cuvinte:

„g) In Bezug auf den dienstlichen Verkehr mit den Behörden sind hinsichtlich der Geschäftssprache die Gemeinden gleich den Parteien zu behandeln.“ —

Noua ni se pare acésta dispusetiune chiara destulu cá adica oficiolatele imperatesce in tóte acelea casuri, in care densele era indatorate a corespunde cu persónele private in limb'a loru materna, se corespunda totu in aceea si cu comunele. Ei, dara mai multe preture (si astadi unele magistrature) tiau sucitu acestu punctu alu ordinatiunii cu totulu altumintrea. Unele adica au disu: oricandu comun'a cá persóna coleptiva va porta cu cineva judecata si va ceré deliberatu in limb'a comunei, se i se si dea in aceea si; — oricandu inse comun'a va sta in fačia auctoritatiloru imperatesce reprezentata cá atare prin deregatori'a sa, atunci va trebui se decurga totulu numai nemtiesce; pentruca acésta este „innerer Dienst“ si „dienstlicher Verkehr“ intre o deregatoria si alt'a, ca deregatoriile comune anca sunt „Aemter“, „Orts-Amt“, „Markt-Amt“; eara déca judele si notariulu protestá, i se amerintiá cu departarea din deregatoria. Dreptu in partile acestea unele comune romanesci s'au tienutu bine in cestiunea acésta si anume comun'a Z. a pornitu procesu in contra preturei c. r. din Rosnovu, pe care l'a si castigatu. Atunci pretur'a respunse: Bine, voi neati castigatu, noi inse nu avemu de locu individi, carii se lucre concepte in limb'a romanésca, pentruca afara de unu singuru cancellistu ceilalti toti suntemu sasi, boemi si nemti, de unde va urma, ca trebile vóstre voru remané baltuite si co-perite multu timpu de pulberea archiveloru, eara comun'a si locuitorii voru suferi multe rele prin asemeanea traganaturi ale afaceriloru loru.

Eata deci, ca si in urmarea ordinatiunii ministeriale din 1860 ne intorseramu totu numai in cerculu de unde manecaseramu.

Si asia amu fi ajunsu cu ajutoriulu lui Ddieu la prén. diploma din 20. Oct. si la prén. biletu din Dec. 1860, prin care Transilvani'a cu privire la limbile sale oficiale se rearunca in a. 1847 precumu mai observaseramu pela inceputulu acestoru articuli.

Óre inse ce amu facutu noi in totu decursulu acestei convorbiri cu publiculu mai multu, decatu amu totu negatu, ca nu a fostu bine asia, ca cutare mesura nu a fostu nemerita, ca ordinatiunea cealalta nu a corespunsu scopului, ca limb'a cutarei natiuni nu e asigurata de dispretiu si de peire si asia mai departe. Inse calea negatiunii nu e calea ce duce la scopu. Acela carele voiesce in adeveru a concurge cu condeiulu seu la deslegarea fatalei cestiuni a limbiloru, se nu ésa in façi'a patriei numai cu negatiuni, nici se créda earasi, ca prin asia numit'a decretare a limbei in cateya

comune nea scapatu pe toti cá unu geniu cerescu de luptá limbiloru, oh nu; ci aici se ceru proiepte positive, fundate pe nesce principii tari cá asi'a pe lenga care se întorce lumea, eara la acestea proiepte o discussiune ferita de patimi, precumu trebuie se fi feritu unu parinte in momentele candu asiédi'a testamentu pentru o familia numerósa, pe ai carei membrii ii iubesc intoema pe unii cá si pe altii.

Proiepte privitoare la regularea referintieloru limbei au esitu in monarchi'a austriaca pana acumu o multime, in catu guvernului si potestatii legislative nu le póte lipsi materialulu. Cu tóte acestea o marturisimu curatu, ca noua nu ni s'a intemplat a vedé nici uniculu, carele se se fia si incercatu a'si demustra teori'a sa intr'unu modu practicu si indestulatoru.

Incatu pentru noi, ne pastramu dreptulu de a esi cu ceva positivu atunci, candu vomu audi, ca s'au deschisu si pentru patri'a nóstra portile potestatii legislative constitutionale intru strinsulu intielesu alu cuventului; eara pana la acelu timpu nu voimu a preocupa opiniunile nimenui, pentrucá in acestea timpuri de o noua cercare se nu ni se impute — de si pe nedreptulu — cumca voimu se agitam. — Déca totusi cu privire la Transilvani'a, unde referintiele limbiloru sunt mai complicate, ar fi se propunemu ceva astadi si se nu lasamu pe mane, apoi aceeasi s'ar coprinde numai in doua postulate:

Organisati tóte municipiile asia precumu s'a cerutu in *Supplex libellus valachorum* dela 1791.

Lasati cá limb'a romana se ocupe la gubernu alaturea cu cea unгурésca loculu limbei latine.*)

Atunci afacerile nóstre voru decurge intoema precumu decurgu ale elvetieniloru in cantónele germane si françoieseci.

G. B.

Brasiovu 1. Juliu n. Impartasimu cu bucuria, ca se afla animi romane si mai departate, cari batu pentru a luá parte la orice intreprinderi nationali, cu care se infrunta onórea natiunei. Asia ni se impartasiesce chiaru de pe la Baia mare, cumca in giurulu acela, de si nu se vedu pregatiri séu preingrijiri pentru espusetiunea nationala, — totusi se afla si persóne de acelea, care lucra spre a fi reprezentate la numit'a espusetiune. Noi ne retienemu a publicá numele unei stimabile domnisióre, care vré a se emulá cu altele in art'a cuse-turei frumóse si ni'lu pastramu pe timpul espusetiunei. —

Din *Hatieguinse*, de pe la satulu Gradisce, ruinele cele gélnice ale cetatii strabuniloru nostri Ulpia Traiana, ne sosesc imbucuratórea insciintiare, ca D. parochu localu Sim. Ulpianu a inventatu o metoda noua de carutie, care pe drumu bunu de tíera merge singuru fara a fi trasu de cai séu impinsu de vaporu, cu acea iutiéla, care vré calatoriulu se o intrebuintieze. Simplicitatea constructiunei si impregiurarea, ea numai dupa calatoria de unu milu are lipsa de a se trage masin'a, va recomanda multu inventulu acestu romanescu, care peste vreo 8 dile va fi gata; si cea d'antaia calatoria cu elu o va face D. inventatoriu de'mpreuna cu preotés'a la prim'a espusetiune romana din Brasiovu. Se vina fericiti!

Cu acésta ocaziune mai re'nprospatamu celea publicate in numerulu 27, cumca terminulu pentru tramiterea obiectelor de espusetiune s'a prelungitu pana la 15/3. Juliu 1862, si bine ar fi cá tramiterea se se intetiésca catu se póte de tare.

Red.

Sibiiu. Priimirea Esc. Sale D. gubernatoru de Creneville fú in capital'a sasimei cu multu mai alésa decatu celea dint'alte locuri. Iluminati'a, conductulu cu tortie, serenadele si petrecerile se p'arendara unele pe altele; — Esc. Sa D. episcopu Andreiu barone de Siaguna aflanduse bolnavu, avú onóre a fi cercetatu de Esc. Sa. In 15/27. Juniu calatori Esc. Sa catra scaunulu Miercurei si a Sebesiului, unde credemu, ca anca va fi fostu primitu cu multa caldura.

Sibiiu, 29. Juniu. Dela onor. comitetu alu asociatiunii etc. ne sosira acestea doua programe.

Program'a

siedintieloru adunarii generale II, tienende prin Asociatiunea transilvana pentru literatur'a si eultur'a poporului romanu, la Brasiovu.

Siedintiele adunarii se voru tiené in sal'a scóleloru nationale, in ale caroru inchaperi va fi si espusetiunea.

In 28/16. Juliu:

La 9 óre. Adunarea alege din sinulu seu o deputatiune spre a invita pe Esc. Sa D. presiedinte la siedintia.

In prediu'a adunarii, adica in 27/15. Juliu dim. la 8 óre

*) Totu acestea se cerusera din acestea parti si in Novembre 1860 in program'a romaniloru din Brasiovu. Vedi *Gazet'a* de atunci. R.

se va servi S. liturgia cu Imperate cerescu in biserie'a dela S. Nicolae.

Presiedintele prin o cuventare a sa dechiara siedinti'a de inceputa.

Mai nainte de a trece la ordinea dilei D. protopopu I. P. alu Barsiei saluta pe adunarc in numele locuitoriloru romani din Brasiovu si tienutu.

Dupa acestea D. presiedinte pune la ordinea dilei obiectele urmatóre:

1. Raportulu unuia din secretarii comitetului asociatiunii despre activitatea asociatiunii pe acestu timpu scurtu de 9 luni.

2. Substernerea socoteliloru de venituri si spese intr'unu bilantiu prescurtat.

3. In legaminte cu acest'a alegerea din sinulu adunarii a unei comisiuni insarcinate a cerceta socotelile.

4. Alegerea altei comisiuni insarcinate a elabora in 48 óre unu proieptu precisu privitoru la intrebuintiarea si repartitiunea pe a. viitoriu a venituriloru asociatiunii intru intielesulu statutelor, cu referintia la naintarea literaturii si artelor, la ajutorarea junimei studióse lipsite de midiulóce materiale si la incuragiarea agriculturii si a meseriiloru.

5. Reportulu secretariului primariu, prin care se impartasiescu adunarii temeiturile ce au induplecatu pe romanii brasioveni a impreuna cu celelalte lucruri ale adunarii anca si incercarea de o mica espusetiune.

6. Deschiderea espusetiunei prin D. presiedinte, dupa care siedinti'a din acésta di se redica.

In acelu momentu chorulu va intona imnulu poporului, eara publiculu va trece in ordine buna in localele espusetiunei.

In aceeasi di sér'a dela 7 pana la 9 óre tinerimea se va exercitá in music'a vocala si instrumentala dupa o programa intocmita in adinsu.

29. Juliu.

Siedinti'a se va deschide la 9 óre dim. La ordinea dilei voru fi tóte acelea disertatiuni asupra diferiteloru specialitati, pe care comitetulu asociatiunei le va incuviintia.

Rostirea séu citirea disertatiuniloru va decurge in ordinea pe care o va face D. presiedinte.

30. Juliu.

1. Continuarea cu disertatiunile dela 9 pana la 11 óre.

2. Priimirea raportului comisiunii cercetátóre a computului.

3. Cercetarea proieptului prevediutu in diu'a 1-a cu privire la repartitiunea venituriloru.

4. Impartirea in sectiuni a agendelor asociatiunii pe anululu séu pe anii viitori, dupa unu proieptu, care se va substerne de catra comitetu.

5. Dispusetiuni pentru unu diurnalu anumitu alu Asociatiunii.

6. Dispusetiuni pentru verdiarea obiectelor daruite, dupa unu proieptu carele se va substerne de catra comisiunea de espusetiune.

7. Destinarea locului si timpului adunarii generale pe anululu 1863.

8. Comitetulu asociatiunii va luá mesuri, cá in órele dupa amiédi pe catu va tiené adunarea, doritorii de a se inscrie cá membrii se aiba ocaziune de a o face acésta intr'unu localu anumitu si cu tóta inlesnirea.

9. La adunarea asociatiunei afara din membrii potu luá parte si alti onoratori, carii voru fi provediuti cu bilete.

Andreiu Bar. de Siaguna,

Episcopu si Presiedintele Asociatiunii.

G. Baritiu, secretariu.

Program'a

pentru espusetiunea de produse, manufapte si artefapte nationale, care se va deschide in Brasiovu la 28/16. Juliu 1862.

1. Acésta anteia espusetiune de proba se face sub auspiciile asociatiunii transilvane pentru inaintarea literaturii si a culturii romaniloru si in spiritulu statutelor aceleia.

2. Comisiunea alésa la 8. Febr./27. Jan. a. c. in adunarea amestecata a gremiului de comercianti si a onoratoriloru compusa din cinci membrii actuali si cinci suplinitori, recunoscuta si de catra on. comitetu alu asociatiunii este faciá cu asociatiunea si cu intregulu publicu singuru respundietóre pentru tóte mesurile ce va luá dins'a spre proieptat'a espusetiune, prin urmare nici dispusetiunile dinsei nu voru poté fi contramandate de nimini, eara socotél'a lucrariiloru o va da deadreptulu comitetului asociatiunii si prin acelasi adunarii generale.

3. Comisiunea e oblegata a deschide si a duce protocoale regulate despre priimirea, asiediarea, pastrarea si eventualu

vendiarea s'eu remiterea tuturor obiectelor de espusetiune, eara la incheierea intregii operatiuni le va supune comitetului asociatiunii spre deapropo cercetare; eara portarea socotelilor o va concedea unui scriitoru capace si credinciosu pe lenga platirea de unu onorariu cuviintiosu.

4. Comisiunea concedea asiedierea dupa unu metodu practic u a tuturor obiectelor, unui arangeur tocmitu earasi cu plata; ea va supraveghia totuodata cu tota luareaminte ca, din obiectele tramise pentru espusetiune nimicu se nu se vatame, s'eu strice si cu atatu mai puçinu se se instraine sub nici unu feliu de cuventu s'eu pretestu; de aceea obiectele voru trebui se fia numerisate acuratu, se porte si numele tramitietorilor s'eu producatorilor lor asia precumu s'a publicatu mai adesea si prin diurnalele romanesci. Tocma pentru acesta

5. Pe totu timpul asiedierii obiectelor si pana in momentulu deschiderii nu va fi iertatu la nimini altulu a intra in loculu destinat pentru espusetiune, afara numai de membrii comisiunii, prin urmare arangementulu anca se va face cu usiele incuiete.

6. In casu inse, candu vreo corporatiune s'eu aocietate aru voi se'si asiedie obiectele ea insasi dupa gustulu seu, atunci i se va asemna unu localu inadinsu, in care membrii unei asemenea corporatiuni se'si pota asiedia obiectele pe placu, inse si pe raspunderea propria.

7. Spre coperirea speselor espusetiunii si anume pentru onorariile susu aratatiloru amploiatu pentru fachini, decoratiunea localului, tiparirea programei, a biletelor de intrare, a catalogului obiectelor si a scrisoriloru laudatorii, apoi pentru stelage de asiediatu s. a. — se deschide comisiunii prin comunele romanesci din Brasiovu, deocamdata unu creditu numai de v. a. fl. 300 — carele se va reacoperi din vendiarea obiectelor destinate pentru fondulu asociatiunii.

8. Comisiunea va alege dintre toti DD. membrii asociatiunii unu colegiu de 7 censori s'eu arbitrii, carele se va insarcina cu cercetarea obiectelor espuse si cu adjudecarea independenta de orice inriurintia a scrisoriloru laudatorie pentru obiectele, care voru merita laud'a

9. Acestu colegiu de censori se va apuca de lucrurile sale in trei zile inaintea deschiderii si va continua cu ele pana in diu'a deschiderii espusetiunii, portandu protocolu despre censurele sale, inse in secretu.

10. Toti articuli de espusetiune se voru desparti in sectiuni si clase si anume:

- Sectiunea I. Obiectele de arte frumose.
- „ II. Manufacturile femeiesci.
- „ III. Cele barbatesci.
- „ IV. Produsele de agricultura preste totu.
- „ V. Produsele montanestice.

Acestea sectiuni se voru subimparti in mai multe clase dupa natur'a si calitatea loru.

11. Obiectele fine voru fi aparate de pulbere si tavalire coperinduse cu chartia fina transparenta, precumu si altele prin tractarea loru crutiatoru. Comisiunea inse nu raspunde pentru stricatiunile ce s'aru fi intemplatu vre unu obiectu pana la sosirea lui in loculu espusetiunii.

12. Articuli intrati odata in localulu espusetiunii nu se mai potu scoate de acolo pe catu timpu va tiene espusetiunea, fara pre'nsciintiare facuta in scrisu la comisiune.

13. Orice articulu, despre care s'aru afla ca nu este facutu de mana romanésca, se va remite tramitietoriloru lui indata pe lenga reversu de reprimire.

14. Articuli espusi stricatiunii s'eu putregiunii, precumu sunt unele pome si altele asemenea, se priimescu numai sub conditiune, ca nu se va face raspundietoriu nimini pentru stricatiunea urmanda.

15. Deschiderea solena a espusetiunii se va intempla asia:

DDnii membrii asociatiunii adunati fiindu pana la 12 ore dimineta in sal'a de siedintie, comisiunea in corpore va invita pe Esc. Sa D. presiedinte.

Dupa intrarea presiedintelui chorulu de musica va intona imnulu popularu. Indata apoi unulu din membrii comisiunii va face adunarii unu raportu despre genesa (urdirea) acestei espusetiuni si va desfasiura temeiurile pentru care aceasi s'a infiintiatu. Dupa acesta presiedintele binecuventandu intreprinderea va dechiara espusetiunea a fi deschisa si va trece in localele ei.

In acestu timpu chorulu de musica va face a se audi un'a din cele mai placute arii nationale.

Pretulu intrarii in localele espusetiunii pentru publicu este la personele de rang dupa placere, eara pentru altu pu-

blicu 20 cri. v. a., care se va ineasa cu ocaziunea darii biletelor.

16. Localulu espusetiunii va sta deschisu pentru publicu in fiacare di dela 2 pana la 6 ore dupa amiedi, in care timpu nu va fi iertatu a misica nici unu obiectu dela locu.

17. A treia di se va incepe cu vendiarea obiectelor dupa o modalitate, cumu o va fi priimitu si incuviintiatu on. adunare generala a asociatiunii, ca un'a ce din acea di se face proprietaria preste obiectele cate voru fi daruite.

18. Tote obiectele cate nu voru fi daruite se voru remite indata dupa inchiderea espusetiunii, respectivilor proprietari, inse pe risiculu Dloru; eara aceia espunetori, carii voru voi, ca obiectele se se vendia pe socotela Dloru, au se'si arate acesta vointia a Dloru de timpuriu in scrisu catra comisiunea espusetiunii, care nu va lipsi a ingriji de marfa respectiva in acestu intielesu si detragendu spesele provisiunii le va tramite pretulu. —

19. Tote acelea obiecte daruite, care nu se voru poté pface in diu'a de S. Pantelimonu se voru culege si asiedia in localuri sigure si sub raspunderea comisiunii, asteptanduse pentru acelea unu timpu mai priintiosu de vendiare, de estergu de tiéra s. a.; inse ori candu acelea se voru vinde, totudeuna pretulu prinsu dela ele se va administra fara amare la cas'a asociatiunii in Sibiu.

20. Spesele transportului acelor obiecte, care se voru darui pentru fondulu asociatiunii, se voru coperi de catra comisiunea de espusetiune, — indata ce se va arata sum'a acelor spese.

21. Colegiulu censoriloru va pregati in timpul prefaptu la p. 9 unu catalogu cuprindietor de tote obiectele, pentru care producatorii lor aru merita laud'a publica in faci'a natiunii si a patriei. On. comitetu alu asociatiunii va fi rogatu, ca pe temeiulu acelu catalogu se emita laudatoriile sub sigilulu asociatiunii.

22. Prevedinduse, ca din obiecte de vendiare va esi óresicare suma mai insemnatoru de bani, comisiunea va propune si va ruga pe on. adunare generala, ca se binevoiesca a destina 10% din pretulu totalu de premii pentru producentii mai virtosu sateni si meseriasii mai lipsiti, inse de portari cuviose, carii si de altumintrea voru fi meritatu lauda pentru produsele loru.

In serile dileloru de espusetiune se voru intocmi productiuni din music'a instrumntala si vocala. *)

In numele comisiunii de espusetiune:

Joane Popazu, presiedinte.

Gavrilu Munteanu. Georgiu Baritiu.

Sibiu. „Herm. Ztg.“ ne impartasiesce, cumca mai multi Resinarenii in faci'a oratoriului lor si suptu apartamentu de mai multi armati au cositu o fenatia din otarulu Cisnadiorei aprupe de vii si luandu erb'a in saci s'au intorsu. Acesta scire semana a minciuna mare, pentruca deca s'au cositu numai atata, catu s'au potutu baga in saci, apoi nu multa dauna voru fi facutu; bietulu corespondinte cu buna sema a vrutu a mai arunca o pata de comunismu pe romani, dara se blama elu pe sinesi.

UNGARIA. La terminulu din 10. Juniu trecura peste censur'a de advocati DD. Teodoru Halicu, juratu in cerculu Buteniloru in comitatulu Aradului; Joane Jancovicu dela Lipova; Alesiu Popovicu dela S. Anna lenga Aradu; Augustinu (Patak) Valeanu din Ardasadu in comit Satumarelui si Florianu Varga, notariu in comitatulu Aradului. Concordia.

— Din taber'a dela Wimpasing lenga comitatulu Castriferu, in marginea Ungariei. In 26. Juniu sosi Mai. Sa aici in tabara si fu priimitu de gen. Schiller si Resniczek, precumu si de judele scaunulu, vice-comitele comitatului Castriferu (Eisenburg) si de intendantulu lagerului. Candu sosi Mai. Sa in tabara, corturile era tote inpenate cu cununi de foi de stejaru si inscriptiuni votive. In loculu puscarei la centru nimeri si Mai. Sa cu o pusica de venetoriu tocma in centru; dupa acesta priimi corpulu ofiicescu. Aici nunumei regimentulu ducelui de Parm'a — ci intregu corpulu ofiicescu din tabara — arangia spre onorea monarchului unu focu artificiosu militariu. — La ceaiu fura chiamati la Maiestate toti comandantii — si mai multe notabilitati magiare. O manevra de campania anca se tienu.

Viena. (Dechiararea ministrului Schmerling in cas'a senatului imperialu) n siedinta din 26. Juniu a facutu o

*) Onoratele Redactiuni ale jurnaleloru nostre sunt rugate a publica aceste programe catu mai curendu.

mare impresiune nu numai in centralisti ci si in federalisti. Dupa desbaterile budgetelor, adeca: rubric'a „cultelor si confesiunilor,“ propuse deputatul Wieser, cá budgetulu cancelarielor de curte se se priimésca fara desbateri, dupa cumu le-a asediatu comitetulu financiaru, ceea ce se si priimi cu unanimitate. — Cu acésta ocaziune vorbi ministrulu Schmerling despre principiulu gubernului fačia cu Ungari'a in sensulu urmatoriu:

„Nimicu ei diace guvernului mai tare la anima, decatu cá constitutiunea imperiala (26. Febr.) se se realizeze in tóte direptiunile (bravo!) si va saluta cu bucuria diu'a aceea, in care si regatele si provinciile acelea, care pana in or'a de fačia n'au fostu reprezentate in inalt'a acésta casa, voru implé locurile acestea prin reprezentantii loru si voru lua inainte in desbateri comuna obiectele cele rezervate pentru reprezentatiunea comuna (aplausu). Ceea ce potu spre infintiarea scopului acestuia contribui: impaciuirea, convingerea si induplecare, gubernulu nu va lipsi nici cu de acestea si eu accentuezu inainte de tóte cuventulu, „ca guvernulu se va nevoi a pune tóte in lucrare, spre a asterne calea la o comuna intielegere“ (bravo!) si numai tonulu impaciuirii va fi acela, care va insoçi tóte actele gubernului (aplausu!) Inse acésta anca trebuie se o dechiaru in numele gubernului fara reserva si liberu, ca numai pe basea intocmirilor constitutionale, cari se detera de catra Mai. Sa si de care guvernulu suptu orice conditiuni vré a se tiené tare (aplausu si strigáte: fórté bine!) va se se faca opulu invoirei si alu unirei (aplausu generalu!)“

Acumu se vedi cumu se voru infocá fantasiele de nou. Diurnalele magiare si esplica aceast'a cuventare in partea loru si in indatinat'a loru modulatiune. „Vaterland“ vede in ea inceputulu restaurarei in integrum a Ungariei. „Pesti Naplo“ pune de conditiune a invoirei diet'a inaugurala si articule antecoronale, fara de care nu e mediulocu de mantuintia; ear' „Ungarische Nachrichten“, organu oficiosu magiaru basanduse pe proverbulu: „do ut des, facio ut facias“ se pare a visá, cá cumu constitutiunea din Febr. si senatulu imp. nu ar mai vré a umbri si asupr'a Ungariei. —

Amu tienut'o si amu dis'o, ca va depinde numai dela tempuri viforóse invoirea aceast'a. — A inceputu a amenintá furtun'a slaviloru de sudu, magiarii indata sunt gat'a de nunta, pe care o asteapta mireas'a, cu zestrea apromisa. —

Noi nu invidamu pe nime, numai pe contulu umilirei si alu desnacionalisarei nóstre nu amu fi gat'a a aplauda neci o schiambare neci o octroare de nou, cu daun'a vietii nóstre nationale. —

— Din Vien'a mai vine scirea, ca caus'a drumului de feru va remané la decisiunea dietelor. —

— Adunarea generala a reuniunei forstierice magiare defpsa pe 4-5. Iuliu se opri prin locotenintia.

Din Serbi'a si publica „Arad. Z.“, ca principele Mihaile pretinde neconditionatu desiartarea toturoru forturilor de turci, si ca puterile garantátorie (chiaru si Anglia pe lenga conditiuni) stau pe lenga Serbi'a; eara Austri'a tiene cu pretensiunile Pórtei. Alte sciri dicu, ca P. Mihaile a denegatu platirea tributului déca turcii nu voru miciora garnisón'a la 250 feciori si mai descoperu, ca preste 200 serbi ar fi caditu morti in primele furii ale aferii trecute; si ca intre luptatori ar fi fostu si vreo 90 de magiari emigranti. Cu tóte inse serbii, cá invingatori anca nu voru fi remasu detori turciloru, se vedem numai o descriere mai fidela. — Pana atunei se credem, ca Serbi'a a imbracatu rol'a Piemontului fačia cu Slavi'a de sud de sub Turci'a, — si ea nu va odichni pana candu nu'si va vedé natiunea slavica liberata de jugulu turcescu, de aci apoi se tragemu consecintie serióse pentru viitoriu. —

ITALIA. Turinu. In siedinti'a camerei din 25. se facú propusetiune, cá proiectulu de lege alu lui Garibaldi, care inietiesce crearea de 220 de batalióne de euardia nationala in Italia, se se pune in lucrare, si camer'a decretà, cá ministrulu se se imputerésca, a pune numitul proiectu in lucrare

Regele a priimitu deputatiunea cu adres'a dela camera si o asecurà, ca 'si pune tóta silinti'a si actiunea dimpreuna cu ministrii si camer'a spre a castiga capital'a imperiului Rom'a spre mangaierea natiunei; numai catu face lipsa de multa cercuspectiune si ferire de partit'a cea extrema, care lesne póte periclitata totu. — Tocma intreprinse gen. Mordini o espeditiune catra Albani'a, care inse fú oprita de gubernu.

Din Parisu ne aduce „Independinti'a“ scirea, ca Rusi'a a recunoscutu regatulu Italiei; si principele Labanof, so-

lulu rusu din Constantinopole notificà cabinetului din Turinu acésta pe cale oficiósa. — Eará Patri'a scirie, ca in Iuliu se voru intruni plenipotentii poteriloru intr'o conferintia in Constantinopole pentru caus'a Serbiei. — Dreptulu de garnisóna a Turciei fú stipulatu chiaru in tractatulu de Parisu 1856 si de aceea nu potemu se credemu la tóte scorniturile despre pretensiunea Serbiloru pana dupa conferintiele poteriloru garante.

In Germani'a caus'a din Hasi'a anca totu nu e domolita; noulu ministeriu nu póte mistui ambitiunea Prusiei si nu o crésta, decatu cá pe o parte constitutiva a federatiunei; Prusi'a dara dedese chiaru si ordinu la corpuri de armate se intrevina, inse indata li se contramandà plecarea. Ministeriulu Hasiei tiene legile din 1850 si ordonantiele esite pana in 1860 in potere, pana candu nu se voru modifica pe cale constitutiionale, éra in caus'a conchiamarii staturiloru la dieta se face rezervare pentru alte ordinatiuni, ceea ce Prusiei nu i prea place. — Acumu se afla generalulu L. de Haynau tramisu la Vien'a si altu solu la Prusi'a spre a complana diferintiele.

TIER'A RONANÉSCA. Bucuresci 18. Juniu. Cu tóta incordarea politiei anca totu nu se afla ucigatoriulu ministrului Catargiu. Se arestarà inse toti individii, cari erá suscrisi la actulu ce casiuase desbaterile cele infricosiate din camera si fiindu si doi membri ai camerei intre suscriitorii acelu act, ministrulu Arsache rugà pe camera, cá se i predée politiei, inse DD. Antonu Arion si Grigorie Niculescu deputatii fosti suscrisi se prededera singuri in dispositiunea deregatorie. —

— Pentru susutienerea pazei publice si a ordinii otari camer'a cu majoritate de 54 in contra la 36 de voturi; cá spre binele tierreis se dee guvernului o putere discretionara de a puté lua orice feliu de mesuri in contra conspiratoriloru si celoru ce lucra in contra pazei publice, spre ai arestá, ec silá din patria si spre a zugrumá libertatea presei, care putere i se da guvernului pana la duminéc'a antaie din lun'a viitorului Decemvre, candu guvernulu apoi va avé a reportá camerei despre mesurile luate.

Principele se adresà catra madam'a Catargiu cu o adresa de condolentia; eara in camera propuse generalulu Florescu unu doliu de 20 dile si unu creditu pentru ingroparea ministrului cu pompa; si principele B. Brancoveanu propune deschiderea unui creditu pentru cá se i se radice unu monumentu in piaçi'a teatrului cu suserierea „Aparatoriului societatiei, a familiei si a proprietatiei.“ —

Din acelea de susu vedemu, ca lucrurile in tier'a romanésca iéu o fačia seriósa. Acumu deci vomu vedé, ce simtiu nationalu va desvoltá guvernulu pe lenga puterea discretionare, ce i s'a incredintiatu de camera?

Telegramu.

Gherla 4. Iuliu nou, 2 óre 20 mi. „Printabul'a r. judecatorésca s'a opritu limb'a Romana in Comitatu Dobocei.“

Noi nu credemu anca; ca-ci o asuprire cá acésta pe fačia e deadreptulu opusa legei imperatesci; candu limb'a ni sear' tractá reu, apoi romanii cu ce voru mai remané? Cu pedépsa pentru credintia si alipire catra tronul si patria?! — Ne rogamu de deslucire mai in detaiu, ca-ce scirea acésta ne indignéza preste tóta mesur'a. R.

Cu Nrii viitorii va inceta prenumeratiunea sem. I, si numai DDloru prenumeranti, cari voru fi tramisu noulu abonementu, se va mai tramite diurnalulu.

Adaugemu si respunsu la intrebari: Ca Poesiele D. Andreiu Muresianu se potu priimi fórté lesne prin DDnii membrii ai asociatiunei, cari voru veni la Brasiovu, incredintiandulise pretiulu cuvinitu pentru ele.

De indreptatu. In acestu Nru pe f. 194, semicolón'a din steng'a in Programa s'a stramutatu prin iutiél'a lucratoriloru doua linii; inceputulu adica alu programei trebuie se se citésca asia:

In prediu'a adunarii, adica in 27/15. Iuliu dim. la 8 óre se va servi S. liturgia cu Imperate cerescu in biseric'a dela S. Nicolae.

In 28/16. Iuliu:

La 9 óre. Adunarea alege din sinulu seu o deputatiune spre a invita pe Esc. Sa D. presiedinte la siedintia.